

Innst. 316 S

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget fra utenriks- og forsvarskomiteen

Dokument 8:101 S (2010–2011)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Peter Skovholt Gitmark, Ivar Kristiansen, Gunnar Gundersen og Ine M. Eriksen Søreide om årlig, offentlig korrupsjonsrapport fra landets største bistandsorganisasjoner

Til Stortinget

Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stille krav om at alle større norske bistandsorganisasjoner offentliggjør en årlig korrupsjonsrapport.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kjell Børre Hansen, Eva Kristin Hansen, Svein Roald Hansen, Sverre Myrli, Tore Nordtun og Willy Pedersen, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen, Morten Høglund, Siv Jensen, Peter N. Myhre og Karin S. Woldseth, fra Høyre, Peter Skovholt Gitmark, Ivar Kristiansen og lederen Ine M. Eriksen Søreide, fra Sosialistisk Venstreparti, Bård Vegar Solhjell, fra Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Arvid Svendsen, viser til representantforslaget der det anmodes om å stille krav til årlig, offentlig korrupsjonsrapport fra landets største bistandsorganisasjoner.

Komiteen viser videre til miljø- og utviklingsministerens brev til komiteen av 28. mars 2011, hvor det redegjøres for utenriksdepartementets tiltak for bekjempelse av korrupsjon, og viktigheten av dette for utviklingssamarbeidets resultater og omdømme. Komiteen merker seg at utenriksdepartementet fører oversikt over alle saker hvor det varsles om økonomiske misligheter, og at departementet vil offentliggjøre den første rapporten om de avsluttede sakene i 2011. Komiteen merker seg videre at utenriksdepartementet vil kunne pålegge organisasjonene å offentliggjøre årlige rapporter om misligheter som angår offentlige mottatte midler fra departementet og Norad, men at dette forutsetter at hjemmelsgrunnlaget avklares. Komiteen er av den oppfatning av at dette er noe som bør vurderes å gjøre.

Komiteen har også merket seg at statsråden har innkalt til møte med de største frivillige organisasjonene, der hensikten er å drøfte arbeidet med å bekjempe økonomiske misligheter, herunder spørsmålet om standardisert årlig rapporteringsrutine om misligheter. Komiteen imøteser resultatet av dette arbeidet.

På denne bakgrunn forventer komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, at intensjonen i representantforslaget vil bli ivaretatt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har merket seg uttalelsene fra statsråd Erik Solheim til Aftenposten 14. april 2008 om at Norge har vært naiv og at vår bistand har vært med på å gjøre korrupsjon mulig. Disse medlemmer er kjent med at av et bistandsbudsjett på om lag 26,2 mrd. kroner i 2009, ble det bevilget 34,8 mill. kroner eller om lag 0,13 pst. av bistandsbudsjettet, til rene antikorrupsjonstiltak.

Disse medlemmer er innforstått med at Norge gir bistand til noen av verdens mest korrupte land slik dette fremgår av diverse årlige antikorrupsjonsrapporter, og at dette stiller store krav til overvåking og kontroll av den bistanden som gis. I denne sammenheng viser disse medlemmer til Fremskrittspartiets forslag om obligatorisk tilslutning til åpenhetsinitiativet i bistanden for alle land som mottar bistand fra Norge, jf. Innst. 81 S (2010–2011) – innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Morten Høglund og Jan Arild Ellingsen om krav til antikorrupsjon og åpenhet i bistanden.

Komiteen mener for øvrig at departementet bør vurdere om de krav som pålegges bistandsorganisasjoner om rapportering av misligheter som angår midler mottatt fra departementet eller NORAD, også bør gjelde institusjoner som NORFUND og private selskaper som mottar støtte fra samme hold til engasjementer i utviklingsland.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen stille krav om at alle større norske bistandsorganisasjoner offentliggjør en årlig korrupsjonsrapport.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:101 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Peter Skovholt Gitmark, Ivar Kristiansen, Gunnar Gundersen og Ine M. Eriksen Søreide om årlig, offentlig korrupsjonsrapport fra landets største bistandsorganisasjoner – vedlegges protokollen.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 4. mai 2011

Ine M. Eriksen Søreide

leder

Eva Kristin Hansen

ordfører

Vedlegg

Brev fra Utenriksdepartementet v/miljø- og utviklingsministeren til utenriks- og forsvarskomiteen, datert 28. mars 2011

Det vises til brev fra utenriks- og forsvarskomiteen datert 10.03.2010 med anmodning om departementets uttalelse til dokument 8: 101 S (2010-2011) fra stortingsrepresentantene Peter Skovholt Gitmark, Ivar Kristiansen, Gunnar Gundersen og Ine M. Eriksen Søreide.

Vedlagt følger departementets uttalelse til det fremlagte representantforslaget.

Undervedlegg

Departementets uttalelse til Dokument 8:101 S (2010-2011)

Det vises til anmodningen fra Utenriks- og forsvarskomiteen 10. mars 2011 om uttalelse fra departementets angående representantforslaget om årlige, offentlige korrupsjonsrapporter fra landets største bistandsorganisasjoner; jfr. dokument 8:101 S (2010-2011).

Bekjempelse av økonomiske misligheter og åpenhet om dette er viktig for utviklingssamarbeidets resultater og omdømme. Ekstern informasjon om arbeidet med mislighetssaker kan ha en forebyggende effekt.

Utenriksdepartementet driver et kontinuerlig og systematisk arbeid for å forebygge, avdekke, rapportere om, håndtere og informere om korrupsjon og andre former for økonomiske misligheter. Dette arbeidet har blitt vesentlig styrket de seinere år, blant annet gjennom opprettelsen av Sentral kontrollenhet i 2007. Dette arbeidet omfatter alle kanaler for forvaltning av midlene, inkludert frivillige norske organisasjoner og multilaterale organisasjoner, programmer og fond. I Riksrevisjonens undersøkelse av resultatorienteringen i norsk bistand blir det observert at departementet har styrket innsatsen mot korrupsjon og at tiltakene samlet sett har bidratt til bedret bistandsforvaltning (jfr. Dokument 3:4 (2010-2011), s.11).

Utenriksdepartementet fører oversikt over alle saker hvor det varsles om økonomiske misligheter. Fra november 2007 til 15. mars 2011 har departementet registrert i alt 274 varsler om økonomiske misligheter. I alt 115 saker er avsluttet. Med utgangspunkt i oversikten vil departementet offentliggjøre

aggregert informasjon om de avsluttede sakene. Den første rapporten skal være på plass i løpet av 2011. Deretter er planen å legge ut tilsvarende aggregert informasjon hvert år. Det er etablert en formell rapporteringsrutine som sikrer at også mislighetssaker relatert til bistand forvaltet av Norad inkluderes i denne rapporteringen.

Departementet og Norad stiller tydelige krav til tilskuddsmottakere om tiltak for å forbygge økonomiske misligheter og plikten til å informere. Gjennom formelle avtaler stilles det krav til at tilskuddsmottaker uten unødig opphold skal underrette departementet eller Norad om mistanke om økonomiske misligheter som tilskuddsmottaker blir oppmerksom på. I tillegg til avtalekravene er nulltoleransepolitikken tema for diskusjon på de årlige møtene som Norad har med alle de største organisasjonene.

Departementet har løpende kontakt med de store norske bistandsorganisasjonene om arbeidet for å bekjempe økonomiske misligheter, seinest gjennom møter i januar og februar 2011 om nulltoleranse for slike misligheter. Norads nyopprettede varslings-team vil følge opp med liknende møter for direktoratets avtalepartnere. Det er departementets inntrykk at organisasjonene er positive til mer åpenhet på dette feltet, og at flere av dem vurderer hvordan de mest hensiktsmessig kan legge ut informasjon om dette. Departementet vil kunne pålegge organisasjonene å rapportere årlig om misligheter som angår midler disse har mottatt fra departementet og Norad. Det er fullt ut mulig for departementet og Norad å *oppfordre* organisasjonene til å offentliggjøre årlige rapporter om mislighetssaker. Det vil imidlertid kreve en nærmere undersøkelse av hjemmelsgrunnlaget før man eventuelt vil kunne gi et generelt pålegg om offentliggjøring av slik rapportering.

Departementet har innkalt til et møte mellom statsråden og de største frivillige organisasjonene 8. april 2011. Hensikten med møtet er å drøfte arbeidet med å bekjempe økonomiske misligheter knyttet til norske bistandsmidler, herunder spørsmålet om standardisert årlig rapporteringsrutine om mislighetssaker.

